

ÚTMUTATÓ TÁJÉKOZTATÓ AZ UKRAJNAI HÁBORÚ ELŐL MENEKÜLŐK EGYÉNI EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁNAK FELMÉRÉSÉHEZ

Megfontolások egészségügyi dolgozók számára

2022. április 5.

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az ukrajnai háború közvetlen és közvetett egészségügyi következményekkel jár a konfliktus által érintett emberekre, beleértve a belső menekülteket és a menekülteket is. A menekülteket befogadó országok kormányai biztosítják számukra az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést.^{1,2}

CÉLKÖZÖNSÉG

E dokumentum célja, hogy információkat nyújtson a határ menti területeken, a befogadóközpontokban, a tranzitközpontokban és az egyes klinikákon az első vonalbeli egészségügyi szolgáltatók, valamint a

menekülteket és harmadik országbeli állampolgárokat befogadó országok nemzeti közegészségügyi szervei/hatóságai által végzett egyéni egészségügyi felmérésekhez.

AZONNALI REAGÁLÁS

1. A sebesültek és a sürgős orvosi ellátást igénylő súlyos betegek gyors szűrése és csoportosítása, a súlyos esetek továbbítása az előre meghatározott partnerekhez és kórházakhoz.
2. Pszichológiai elsősegélynyújtás ([lásd itt](#)³).
3. Az akut állapotok és az azonnali kezelést vagy beutalást igénylő, kezeletlen krónikus állapotok kezdeti gyógyítási szükségleteinek felmérése és kezelése.

¹ A dokumentum az Ukrajnát elhagyó harmadik országbeli állampolgárok felmérésének útmutatójaként is használható.

² Ezt a dokumentumot az UNICEF-fel konzultálva dolgozták ki.

³ www.who.int/publications/i/item/9789241548205.

4. A magasabb szintű ellátást igénylő azon személyek átirányítása, akiknél az ellátás megszakadása gyors állapotromláshoz vezethet.⁴
5. A védőoltási státusz felmérése, különösen a 6 év alatti gyermekek esetében a kanyaró, a gyermekbénulás, a diftéria és más, védőoltással megelőzhető betegségek, a terhes nők esetében pedig a tetanusz és a COVID19 vakcina tekintetében; amennyiben indokolt és a helyszínen rendelkezésre áll, az oltások felajánlása.⁵
6. Elsősegély nyújtása kisebb sebek és sérülések esetén; és a nyomon követést igénylő esetek továbbítása.
7. Tájékoztatás nyújtása a menekültek és a harmadik országok állampolgárainak egészségügyi ellátáshoz való jogairól, valamint arról, hogy hol vehetnek igénybe ellátást, beleértve a védőoltásokat is.
8. A 12 hónapnál fiatalabb csecsemők esetében a gondozók megkérdezése a szoptatási nehézségekről, illetve a nem szoptatottak esetében a táplálási nehézségekről. Szükség esetén csecsemőtáplálási támogatásra utalás.
9. Az Országos Közegészségügyi Intézet értesítése a súlyos vagy járványveszélyes betegségek olyan eseteiről, amelyek megelőzési vagy védekezési intézkedéseket igényelnek, beleértve a hat év alatti gyermekek akut petyhüdt bénulásának minden látható jelét.

KONKRÉT MEGFONTOLÁSOK

1

COVID19

- A COVID19-et érintő ismeretek felmérése, szükség esetén az egyéni védőeszközökhöz (PPE), kézmosáshoz és/vagy fertőtlenítőszerhez való hozzáférés felmérése.
- A COVID19 oltási státuszának felmérése (elsődleges sorozat és emlékeztető adag), a veszélyeztetett csoportok⁶ rangsorolása a nemzeti kritériumokkal és iránymutatásokkal összhangban, valamint tájékoztatás nyújtása a hivatalos oltási szolgáltatásokról. Ha nem áll rendelkezésre dokumentáció, vagy az oltási státusz bizonytalan, tájékoztatás nyújtása, oltás biztosítása a kapcsolatfelvételi ponton, vagy a [COVID19 hivatalos oltópontokra utalás](#).
- Az aktuális tünetek meghatározása, és szükség szerint ellátásra sorolás. Tájékoztatás arról, hogy a jelenlegi és jövőbeli szükségletek vonatkozásában, különösen a veszélyeztetett csoportok számára hol lehet vizsgálathoz és ellátáshoz jutni.

2

Oltással megelőzhető betegségek

- Az újonnan érkezők oltottsági státuszának vizsgálata, különösen a 6 év alatti gyermekek és a várandós nők esetében. Gyermekek esetében a kapcsolatfelvétel helyén oltás biztosítása, vagy a nemzeti oltási ütemtervnek megfelelően a megfelelő szolgálatokhoz irányítás a kanyaró, gyermekbénulás, diftéria és más, oltással megelőzhető betegségek elleni oltás céljából; várandós nők esetében pedig a kapcsolatfelvétel helyén oltás biztosítása, vagy a megfelelő szolgálatokhoz irányítás a tetanusz és a COVID19 elleni oltás céljából, amennyiben az indokolt és összhangban van a nemzeti iránymutatásokkal.
- Tájékoztatás nyújtása arról, hogy a nemzeti iránymutatásoknak megfelelően hol lehet influenza elleni védőoltást kapni vagy felajánlani.
- Arra vonatkozóan, hogy mely oltásokat kell előnyben részesíteni, [lásd itt](#).⁷ Ha nem áll rendelkezésre dokumentáció, vagy ha az oltási státusz bizonytalan, az [oltás](#) felajánlása.⁸
- Ha a helyszínen nem áll rendelkezésre oltóanyag, tájékoztatás nyújtása arról, hogy hol lehet hozzájutni az oltáshoz, beleértve a felzárkóztató oltást is, ha az indokolt.⁹

⁴ Ide tartoznak többek között a cukorbetegség elleni gyógyszerek, beleértve az inzulint, a véralvadásgátlók, a szívgyógyszerek, az epilepszia elleni gyógyszerek, az antipszichotikumok, a vérnyomáscsökkentők, az asztma elleni gyógyszerek stb.

⁵ Ahol az oltóanyag-szolgáltatásokat az Egészségügyi Minisztériummal egyetértésben hivatalosan hozták létre.

⁶ Ide tartoznak az idősek, a várandós nők, az immunhiányos személyek és a súlyos megbetegedések nagyobb kockázatát jelentő alapbetegségben szenvedő egyének.

⁷ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/operational-public-health-considerations-prevention-and-control-infectious.

⁸ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infographic-vaccinations-offered-absence-documented-prior-vaccination.

⁹ Ahol az oltóanyag-szolgáltatásokat az Egészségügyi Minisztériummal egyetértésben hivatalosan hozták létre. Az oltásról szóló fizikai vagy digitális bejegyzés átadása referenciaként, ami különösen fontos a másik fogadó országba történő áttutázás esetén.

HIV és tuberkulózis

- Az egyes kapcsolatfelvételi pontokon információnyújtás¹⁰ a krónikus fertőző betegségekből, például HIV-ben és TBC-ben szenvedők számára elérhető kezeléssel, valamint arról, hogy ez ingyenes. Az egyének tájékoztatása során ezt diszkrétan és a titoktartás megsértését elkerülő módon kell megtenni.
- Egészségügyi tájékoztatás és az átirányító intézmények elérhetőségeinek biztosítása annak érdekében, hogy a HIV és/vagy a TBC és az MDR TBC miatt folyamatos ellátásra szoruló személyek ezt a nemzeti programokon keresztül megkapják.
- A tuberkulózisra utaló jeleket és tüneteket mutató, illetve a HIV-tesztet igénylő személyek további vizsgálatra, tanácsadásra és tesztelésre utalása.

Nem fertőző betegségek

- Egészségügyi tájékoztatás nyújtása és a nem fertőző betegségekből szenvedő személyek számára az ellátáshoz való hozzáférés és a kezelés folyamatossága érdekében az átirányító intézmények elérhetőségeinek megadása.
- Előre meghatározott klinikákra és kórházakra utalás, ahol a magasabb szintű ellátásra szoruló személyek hozzáférhetnek az ellátáshoz és folytathatják a rák, a vesedialízis stb. kezelését.
- A nem fertőző betegségben szenvedők számára tanácsadás és olyan helyekre utalás, ahol beoltathatják, kivizsgálathatják magukat, és korai COVID19 kezelésben részesülhetnek.
- A helyzet stabilizálódását követően meg kell kezdeni a kiemelt nem fertőző betegségek szűrését (a tünetmentes egyéneknél)

Mentális egészség és pszichoszociális támogatás

- A súlyos és összetett mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatásra, védelemre és gondozásra szoruló személyek azonosítása, beleértve a gyermekeket és serdülőket is, és a megfelelő szolgálathoz irányításuk.
- Annak az elérhetőségnek a megadása, ahol a krónikus mentális egészségi állapotú, gyógyszeres kezelés alatt álló személyek, beleértve a gyermekeket és serdülőket is, ellátáshoz juthatnak és folytathatják kezelésüket.
- Az opioid agonista terápiára szoruló gyógyszerhasználóknak a megfelelő szolgálatokhoz irányítása.

Szexuális és reprodukciós egészség, beleértve a HIV-et és a nemi alapú erőszakot

- A várandós nők és a terhességgel kapcsolatos sürgős egészségügyi problémák azonosítása.
- A várandós nők tájékoztatása arról, hogy hol vehetnek igénybe szolgáltatásokat, beleértve a terhesgondozást, a szülést, a szülés utáni időszakot, az újszülöttek ellátását, a COVID19 vakcinákat és a sürgősségi szolgáltatásokat.
- Kulcsfontosságú tudnivalók nyújtása arról, hogy hogyan azonosíthatók a terhesség alatti veszélyek jelei és annak fontosságáról, hogy ilyen jelek észlelése esetén orvoshoz kell fordulni.
- Tájékoztatás nyújtása a fogamzásgátló módszerek folytatásáról, és igény szerinti fogamzásgátlás biztosítása vagy beutalás fogamzásgátlásra.
- Olyan helyzetekben, amikor egy nemi alapú erőszak túlélője, ideértve a szexuális kizsákmányolás és bántalmazás áldozatait is, úgy dönt, hogy nyilvánosságra hozza tapasztalatait, a nemzeti iránymutatásokkal, a nemi alapú erőszak esetén alkalmazott továbbírási útvonalakkal és az iránymutató elvekkel összhangban a nemi alapú erőszak túlélőinek az életkornak megfelelő klinikai kezelésre és ellátásra utalása az előre meghatározott szakosodott szolgálatokhoz, beleértve az alapjait (kérésre védelmi, jogi, valamint mentális egészségi és pszichoszociális (MHPSS) szolgálatokhoz irányítva).^{11,12}

¹⁰ Ez történhet írásos anyagok, általános hirdetések és online vagy elektronikus források útján.

¹¹ Minden első vonalbeli szolgáltatónak ismernie kell a legújabb beutalási útvonalakat, és képzést kell kapnia a tekintetben, hogyan kell biztonságosan kezelni a bejelentést és a beutalást.

¹² A nemi alapú erőszakkal kapcsolatos bejelentésekre adandó válaszokra vonatkozó egyszerű tájékoztatás, beleértve a „mit tegyünk és mit ne tegyünk” hasznos listáját, megtalálható a nemi alapú erőszak zsebkönyvében. <https://gbvguidelines.org/en/pocketguide/>. Ez a forrás több nyelven elérhető PDF formában és okostelefonos alkalmazásként.

- Óvszer biztosítása a HIV-vel élő vagy HIV-veszélyeztetett személyek számára, és bárki számára, aki kéri, vagy tájékoztatás nyújtása arról, hogy hol lehet óvszerhez jutni.
- A HIV-vel élők számára szükséges antiretrovirális szerek és egyéb gyógyszerek biztosítása vagy beszerzése; HIV és más

nemi úton terjedő fertőzésekre vonatkozó vizsgálatok, valamint a várandós nők és csecsemők megfelelő kezelésének biztosítása a nemzeti iránymutatásokkal összhangban.

- Szükség esetén a nemzeti iránymutatásokkal összhangban beutalás nemi úton terjedő fertőzések kezelésére.

7

Gyermekegészségügy

- Kulcsfontosságú tudnivalók nyújtása az alapvető újszülöttellátásról, arról, hogy hol kell regisztrálni az újszülötteket, és hol kell ellátást kérni vészhelyzet esetén.

- Kulcsfontosságú tudnivalók nyújtása a gyermekegészségügyről, különös tekintettel a tüdőgyulladás és a hasmenés megelőzésére, azonosítására és korai kezelésére, a szálláson történő teendőkre és az ellátás igénybevételének módjára.

8

Táplálkozástan

- Támogató tanácsadás, amely a szoptatás korai megkezdésének, az első 6 hónapban a kizárólagos szoptatásnak, majd a szoptatás folytatásának ösztönzésére irányul minden szoptatott vagy vegyesen táplált csecsemő esetében. A szoptatás időben történő megkezdésével és folytatásával kapcsolatos nehézségekkel küzdő anyák beazonosítása és megfelelő támogatása.
- A kizárólag tápszerrel táplált csecsemők korai azonosítása és az országspecifikus szabványos

működési eljárásokkal összhangban támogatás nyújtása a szabályoknak megfelelő, fenntartható tápszerellátáshoz és a biztonságos elkészítéshez és etetéshez szükséges felszereléshez való hozzáféréshez.

- Tanácsadás a gondozók részére a 6–23 hónapos csecsemők és kisgyermekek számára az életkornak megfelelő kiegészítő élelmiszerekről¹³, valamint a várandós és szoptató nők tápláló étrendjének fontosságáról.

9

Fogyatékkal élők és rehabilitáció

- Egyéni felmérések elvégzése a szükségletek azonosítása érdekében, a rendelkezésre álló szolgálatokhoz irányítás és kapcsolattartás azokkal, beleértve a segédeszközök és rehabilitációs szolgáltatások biztosítását.

- Természetbeni vagy készpénzes támogatás nyújtása a további szükségletek kielégítéséhez, beleértve a napi ápolási és higiéniai szükségleteket (pl. felnőtt méretű pelenkák, katéterek).

2022. április 5.

Útmutató tájékoztató az ukrainai háború elől menekülők egyéni egészségi állapotának felméréséhez

¹³ A kiegészítő élelmiszerek a hat és 24 hónaposnál fiatalabb kor közötti gyermekek számára az anyatej vagy tápszer mellett adott ételeket és italokat jelentik.